

E
D
C Educational Development Center

بسمه‌ای تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

آیین‌نامه‌ی برگزاری آزمون‌های الکترونیک

تیرماه ۱۳۹۹

ویرایش اول

ماده ۱: مقدمه و هدف:

ارزیابی و ارزشیابی از اجزای مهم فرایند یاددهی-یادگیری محسوب می‌شود و آزمون‌ها یکی از ابزارهای مهم این قسمت محسوب می‌شوند. با توجه به گسترش آموزش از راه دور (Distance Learning)، لازم است که آمادگی جهت برگزاری الکترونیک آزمون‌ها نیز وجود داشته باشد و وجود قوانین و آیین‌نامه‌های مشخص، اولین گام برای این مطلب است. در راستای اجرای بسته‌های «توسعه‌ی آموزش مجازی در علوم پزشکی» و «ارتقا نظام ارزیابی و آزمون‌های علوم پزشکی» از بسته‌های طرح تحول و نوآوری در آموزش و ایجاد وحدت عمل در تمام واحدهای زیرمجموعه‌ی دانشگاه، «آیین‌نامه‌ی برگزاری آزمون‌های الکترونیک» با استفاده از تجارب دانشگاه‌های دیگر و نظر صاحب‌نظران آموزشی دانشگاه در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان تهیه گردید و به تصویب شورای آموزشی دانشگاه رسید.

ماده ۲: تعاریف:

۱. آیین‌نامه: آیین‌نامه‌ی برگزاری آزمون‌های الکترونیک.
۲. دانشگاه: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان.
۳. اداره آموزش: اداره امور آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه.
۴. مرکز آزمون: مرکز آزمون حضوری و الکترونیک دانشگاه. با توجه به فقدان این مرکز در دانشگاه، تا زمان تاسیس این مرکز، مسئولیت‌های ذکر شده در آیین‌نامه بر عهده‌ی اداره‌ی کل آموزش دانشگاه می‌باشد.
۵. آزمون: مجموعه‌ای از سوالات که برای پاسخگویی در اختیار فراگیران قرار می‌گیرد تا توانایی‌های آنها را اندازه‌گیری نماید. آزمون، یکی از ابزارهای ارزیابی است.
۶. آزمون الکترونیک: آزمون برگزار شده در بستر سامانه‌های الکترونیک.

ماده ۳: کمیته‌ی برگزاری آزمون‌های الکترونیک:

این کمیته وظیفه به روزرسانی آیین‌نامه، شیوه‌نامه‌ی اجرایی، تعیین نیازهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، برنامه‌ریزی برگزاری آزمون‌های الکترونیک و رسیدگی به کلیه موارد مرتبط با آزمون الکترونیک که در این آیین‌نامه پیش‌بینی نشده است را دارد. مصوبات و تصمیمات کمیته توسط دبیر برای پیگیری به مراجع مرتبط ارسال می‌گردد. اعضای این کمیته عبارتند از:

۱. معاون آموزشی دانشگاه: رئیس کمیته
۲. مدیر امور آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه: دبیر کمیته
۳. مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه
۴. مدیر مرکز آزمون. تا زمان تاسیس مرکز، یک خبره‌ی آموزش الکترونیک به انتخاب معاون آموزشی دانشگاه
۵. مدیر آمار و فن‌آوری اطلاعات دانشگاه
۶. نماینده حراست دانشگاه
۷. کارشناس آزمون‌های اداره‌ی آموزش

ماده ۴: انواع ارزیابی^۱:

۱. ارزیابی آغازین (Pre-assessment): اولین ارزیابی است که قبل از انجام فعالیت‌های آموزشی برای تعیین سطح فراگیران قبل از شروع دوره انجام می‌شود.
۲. ارزیابی تکوینی (Formative): ارزیابی مستمر یا سازنده مبتنی بر فرایند است که در زمانی که برنامه‌ی آموزشی در جریان است اجرا می‌شود و هدف آن جهت‌دهی و سازمان‌دهی به فعالیت‌های یادگیری است.
۳. ارزیابی تشخیصی (Diagnostic): ارزیابی انجام شده در حین اجرای برنامه‌ی آموزشی است با هدف تشخیص مشکلات یادگیری فراگیران.

^۱ اصول و روش‌های ارزیابی فراگیران در علوم پزشکی. دکتر محمد جلیلی و همکاران. فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی. ۱۳۹۶

۴. ارزیابی تراکمی (Summative): ارزیابی انجام شده در پایان هر دوره‌ی آموزشی با هدف بررسی این نکته که فراگیران به چه میزان مطالب ارائه شده را فراگرفته‌اند و در چه حد توانمند شده‌اند. آزمون‌های میان‌ترم و پایان‌ترم از دسته ارزیابی‌های تراکمی محسوب می‌شوند.

ماده ۵: انواع آزمون الکترونیک:

۱. *آزمون الکترونیک همزمان حضوری*: در این آزمون، فراگیران در یک زمان مشخص در یک محل مشخص و در بستر سامانه‌های الکترونیک به سوالات پاسخ می‌دهند. زمان آزمون توسط اداره‌ی آموزش و با هماهنگی مرکز آزمون تعیین می‌شود. مکان آزمون می‌تواند مرکز آزمون هر یک از دانشگاه‌های کشور باشد. دانشجویان از امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مراکز آزمون برای پاسخگویی استفاده می‌کنند.

امکان انجام همه‌ی انواع ارزیابی‌ها و آزمون‌ها (کتبی، شفاهی و ...) در این روش وجود دارد ولی با توجه به امکان احراز هویت فراگیران و نیز تامین امنیت برگزاری آزمون، این روش بهترین گزینه برای ارزیابی‌های تراکمی می‌باشد. سایر قوانین مرتبط برای این نوع آزمون از جمله نوع سوالات، نحوه رسیدگی به اعتراضات، تعداد مراقبین و غیره مطابق با آیین‌نامه‌های موجود برای آزمون‌های غیرالکترونیک می‌باشد.

۲. *آزمون الکترونیک همزمان غیرحضوری*: در این آزمون، فراگیران در یک زمان مشخص به سوالات پاسخ می‌دهند ولی محل آزمون برای فراگیران یکسان نیست. زمان آزمون توسط اداره‌ی آموزش و با هماهنگی مرکز آزمون تعیین می‌شود ولی مسئولیت تهیه مکان و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب جهت شرکت در آزمون برعهده‌ی دانشجو است. مرکز آزمون موظف است استانداردهای لازم جهت برگزاری این نوع آزمون را در بازه‌ی زمانی مناسب قبل از آزمون به صورت مناسب به اطلاع دانشجویان برساند.

امکان انجام همه‌ی انواع ارزیابی‌ها و آزمون‌ها (کتبی، شفاهی و ...) در این روش وجود دارد ولی با توجه به امنیت کم این روش آزمون، این روش برای ارزیابی‌های غیرتراکمی توصیه می‌شود. در مواردی که از این روش برای ارزیابی تراکمی استفاده می‌شود، لازم است تمام تمهیدات لازم برای افزایش امنیت آزمون از جمله تصادفی کردن سوالات، تصادفی کردن گزینه‌ها، تعیین محدودیت زمانی، عدم امکان بازگشت به سوالات قبلی و غیره مهیا شود.

همچنین در ارزیابی تراکمی لازم است تا حداقل ۴۰ درصد از کل نمره‌ی هر استاد به سایر فعالیت‌های آموزشی از قبیل ارزیابی تکوینی، تکلیف، ارائه‌ی پروژه و غیره اختصاص یابد و حداکثر ۶۰ درصد از کل نمره از آزمون کسب شود. سایر قوانین مرتبط برای این نوع آزمون از جمله نوع سوالات، نحوه رسیدگی به اعتراضات، و غیره مطابق با آیین‌نامه‌های موجود برای آزمون‌های غیرالکترونیک می‌باشد.

۳. *آزمون الکترونیک غیرهمزمان غیرحضوری:* در این آزمون، فراگیران در زمان‌ها و مکان‌ها متفاوت در آزمون مشارکت می‌کنند. بازه‌ی زمان آزمون توسط اداره‌ی آموزش و با هماهنگی مرکز آزمون تعیین می‌شود و مسئولیت تهیه مکان و تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب جهت شرکت در آزمون برعهده‌ی دانشجو است. مرکز آزمون موظف است استانداردهای لازم جهت برگزاری این نوع از آزمون را در بازه‌ی زمانی مناسب قبل از آزمون به صورت مناسب به اطلاع دانشجویان برساند.

با توجه به امنیت بسیار کم این روش آزمون، استفاده از این شیوه برای ارزیابی‌های تراکمی ممنوع می‌باشد. در مواردی که بر حسب شرایط، برگزاری آزمون تراکمی فقط به این روش ممکن باشد، اخذ مجوز از شورای آموزشی دانشکده مربوط الزامی است. در این موارد لازم است تمام تمهیدات لازم برای افزایش امنیت آزمون از جمله تصادفی کردن سوالات، تصادفی کردن گزینه‌ها، تعیین محدودیت زمانی، عدم امکان بازگشت به سوالات قبلی و غیره مهیا شود. همچنین در این موارد باید حداقل ۵۰ درصد از کل نمره‌ی هر استاد به سایر فعالیت‌های آموزشی از قبیل ارزیابی تکوینی، تکلیف، ارائه‌ی پروژه و غیره اختصاص یابد. سایر قوانین مرتبط برای این نوع آزمون از جمله نوع سوالات، نحوه رسیدگی به اعتراضات، و غیره مطابق با آیین‌نامه‌های موجود برای آزمون‌های غیرالکترونیک می‌باشد.

این آیین‌نامه در ۵ ماده در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۸ شورای آموزشی دانشگاه مورد بررسی و تصویب قرار گرفت.